

Belgiski javnaðarflokkurinn

75 ár

Tað litla landið Belgía hefur í mongum förum havt stóran alþjóða týðning. Belgíarar hava mangan verið millum teir fremstu á alþjóðartingnum.

Orsökinn man helst vera tann, at landið hefur havt framúr góðar menn, sum hava dugað kynstrið at reika fyrri á so mongum økjum. Tað man helst eisini vera av hesum kynstri, at teir nú kunnu halda 75 ára dagin hjá belgiska javnaðarflokkinum. Ikki tí, longu í 1860 árunum, tá Karl Marx stovnaði hitt fyrsta alþjóðafelagið, vóru sosialistar í Belgíu; men tað var í 1885 at flokkurinn varð stovnaður. Tað vóru bæði politiskir, fakliga og kooperativ hugaðir javnaðarmenn, ið tá stóðu um flokkin. — Kanska flokkurinn hefur tí at takka, at hin nógv vaksandi kooperativa rørslan stóð so væl um flokkin. Her var ein heildarsamtøka, sum arbeiðarar í øðrum londum als ikki kendu til.

Flokkurinn stríðstíð í mong ár fyrri einum vanligum valdri. Hóast landið var bytt í tveir tjóðskaparligar bólk, fransktalandi og flamsktalandi, so eydnaðist flokkinum tó at halda eina sterka stóðu í landinum, og tað eydnaðist eisini at vinna vanligan valdur, hóast mong stór verkföll máttu til, áðrenn tað eydnaðist at koma á mál her.

Hin mest kandi av teimum gomlu javnaðarmóttunum, ið uppi vóru um aldamótíð, var juristin Emilie Vanderwelde, góður talari og enn betri politikkari. 1900 stovnaðu javnaðarmenn alþjóðasamgonguna, miðstöða samgongu unnar bleiv Bruxelles, og Vanderwelde gjørdist formaður.

Tað varð tó ikki fyrr enn undir fyrsta heimsbardaga at flokkurinn kom at taka lut í stjórnaarbeiðinum. Tá varð Vanderwelde biðin um at koma upp í stjórnina, aftaná at Wilhelm keisari av Týsklandi hevði lopið á landið, hóast hann hevði givið lyftu um ikki at koma inn um mark.

Síðani tá hefur flokkurinn mestu tíðina verið í stjórnini og hefur í atkvøðutali ligið uppi umleið 40 % av atkvøðutalinum.

Undir seinasta heimsbardaga var flokkurinn ikki hin mest týðandi, orsak-

að av yvirgangi nazistanna; men so aftur í 1945 kom skil á leiðsluna, tá var tað Paul-Henri Spaak, ið gjørdist hin kandi leiðarin, ikki minst í stríðnum móti Leopold kongi, sum hevði gjørt mangan belgiara vónsvikan av stóðu síni til Týskland.

Sum stjórnaarflokkur og í samarbeiði við aðrar flokkar hefur tað eydnast javnaðarflokkinum at gjøgnumføra ymsar sosialar reformir, ið hava verið fólkinum til stóran bata.

Í lótni er flokkurinn í andstöðu til stjórnina, men menn vænta ikki, tað fer at verða leingi, og við tí leiðslu, flokkurinn í dag hefur, er hann ein ógviliga sterkur andstöðuflokkur við hinum gitna Paul-Henri Spaak sum leiðara. — Hesin er eisini aðalskrivari hjá NATO.

Summarveðrið

Summarveðrið hefur verið av tí allar vakrasta, sum menn vita um. Mai mánaði var frálíkur. Longu eru nógvar útfærðir gjóðar. Tey náttúruvakrastu plássini, útoyggjarnar ikki at gloyma, hava havt vitjan av turistum í hópatali. Alfagurt er landið í hesum døgum — frá fjøru til fjalls livir alt. — Í gjár varð luftin heldur kaldari aftur.

Vánaligar sölur

Í vikuni seldu hesi skip í Aberdeen: Wilhelmína 411 ks. fyrri 739 stp., Agnes Louise 458 fyrri 815 stp., Björgvin 318 ks. fyrri 1036 stp., Norðberg 241 ks. fyrri 569 stp., Suðuroy 366 ks. fyrri 907 stp., Polarstjórnan 375 ks. fyrri 1013 stp. Í Hull: Poppy 654 kitt fyrri 2.661 stp. Sum tað sæst, so hefur prisurin í Bretlandi verið heldur vánaligur seinastu tíðina.

Høgur tollur á saltfiski

Felagsmarknaðarlondini hava nú ásett 13 % toll á allan innfluttan saltfisk, nú verður eisini Grikkaland at koma uppi hesa samgongu, og verður sostatt føroyski fiskurinn, bæði til Grikkalands og Ítalien at fáa hesa tollhækkun, sum verður sett í gildi 1. januar 1961. Nú eru so samráðingar millum felagsmarknaðarlondini, samgongurnar teir 7 og teir 6, tær byrjaðu 9. juni, har umboðsmenn fyrri tey ymsu londini luttaka.

Franska tjóðartingioð hefur nú samtykt at geva Madagaskar sjálfstýri innanfyri franska tjóðveldið.

Grønlandsskipini

Tey flestu grønlandsskipini eru nú farin. Sum árin frammanundan eru nógvir útroðramenn eisini í ár í Grønlandi, teir rógva bæði út frá landi og frá móðurskipum.

Ymist

Brandur Sigmundarson hefur nú 500 tons av saltfiski inni.

Í Føroyingahavnini eru teir fyrstu útroðrabátarnir nú byrjaðir at rógva út, fyrsta dagin lá veiðan um 40—50 fiskar fyrri hvønn dagin.

Tað eru higartil landað um 300 tons í Føroyingahavnini.

Viggo Kampmann forsetismálaráðharrin kemur henda vegin á vitjunnarferð við konu og børnum 23. juli og fer avstað aftur 8. juli.

Handilsfelagið As. J. Dahl, Gørdum í Vági, var 100 ár 9. juni.

»Bøgvina« er nú farin seinasta ísfiskatúrinn á hesum sinni undir Føroyum.

Dronning Alexandrine fer nú aftur at sigla hendan vegin. Hon fer úr Keypmannahavn 1. juli til Føroya og síðani til Íslands.

Nýggj biografhøll verður nú bygd í Havn. Peter Michelsen, byggimeistari, hefur fingið arbeiðið fyrri út við 172 túsund kr. Havnar Klubbi eigur høllina.

Starvsmannafelagið, sum hevði høtt við verfalli, hefur nú aftaná samráðingar við landstýrið gjørt av ikki at fara í verfall, men heldur biða til ólavsøku, tá spurningurin væntuliga verður tikin upp aftur av nýggjum.

Argentinska stjórnin hefur í hvøðsum boðskrivu til Ísrael kravt, at stórmazisturin Eikmann verður latin aftur til Argentina. Sum kunnugt varð Eikmann herfyri tikið í Argentina og fòrdur til Ísraels, har teir skulu stilla hann fyrri rættin. Ben Gurion, forsætismálaráðharrin ætlar ikki at lata áheitanina frá Argentinastjórnini við seg koma, og verður sagt, at hann hefur alt fólkið við sær.

Úr Turkalandi frættist, at fráfarna Menderes stjórnin helst fer at koma fyrri rættin, áðrenn val verða í landinum aftur til várs.

Eisini verður sagt, at Menderes stjórnin hefur villið USA í figgarfrásøgnum, ið als ikki eru so góð, sum menderes-stjórnin hefur greitt frá.

Veiðan, sum Beinir hefur landað, vá 164 tons, 4 tons vóru kalvi.

Verkfall. Í gjáramorgunin fóru fronsku starvsmennir í almennari tenastu í verkfall, teir eru um 1 millión í tali — teir krevja at fáa 3 % í lonarhækkun beinan vegin og vilja ikki biða til 1961, tá stjórnin vil veita teimum hesa hækkun.

Órvur hevði í gjár veitt 7000 pund — tær vóru seturnar.

VAR, sjónleikur eftir Simuni av Skarði sála, varð í vetur spældur í útvarpinum, og fingi tá fólk høvi til at hoyra henda sermerktu føroyska sjónleik. Nú er sjónleikurin á øðrum sinni givin út í fittligum bóklingi, hann hefur annars verið útseldur í mong ár. — Hetta fittliga heftið fyrri 5 krónur er so passaligt til at hava sum venjingarrit, so nú fara vónandi ungmannafelögin eisini lættlig at fáa spælt henda sjónleik.

Greivabittin eitur nýggj bók, sum Robert Joensen, Klakksvík, hefur skrivað. Hon kostar 10 kr. Hetta er áhuga-verð bók at lesa fyrri tann, sum hefur ans fyrri gomlum føroyskum, og serliga tann ið hefur ans fyrri seyði. Frammanundan hevur rithøvundin skrivað Royv-ið, sum henda bók er framhald av.

Úr Hvalba

Ikki í nógv ár hava menn leitað so nógv burt sum í summum. Men tó at so er, kann tað ikki haldast vera so lógíð, tá einki vinnandi arbeiði er uttan kol-ið, sum menn nú eru troystir av at hava til ársvinnu á um ár.

Teir flestu eru í Grønlandi. onkur arbeiðir hjá Nordafar; og aðrir rógva út. Onkur er eisini við týskum.

Kolaarbeiðið er av tí minsta, tá tað bert er onkur eldri maður, sum ikki hefur hug at fara burt, ið heima er. Nakað herfyri varð roynt eftir fiski, og vagnaðist tað heilt væl. Á onkrum báti fingi teir 500 pund á snørið.

Í umbúnað er at reisa ein minnisvarða yvir teir menn, ið eru sjólatnir og fallnir fyrri bakka frá ár 1900. — Átlanin er, at hesin minnisvarði skal standa í gamla kirkjugarðinum í Skálum, og skal hann verða avdúkaður í oktober. Innsamlað er nóg mikið av peningi til henda varða.

Tiðindamaður.

Nú ætla menn at fara undir at bjarga vrakið av ítalska ferðamannaskipinum »Andrea Doria«, sum nakað síðani sakk uttanfyri New York av samanstoyti við svenska skipið »Stockholme«.

Bjargingarfelögin rokna við, at tað fer at kosta hálvu millión dollara at taka vrakið upp, men teir vænta at fáa selt tað avstað aftur fyrri 20 milj. dollara

Longu eru leiktir fleiri landskappingardystir. Sunnudagin varð fótibóltur leikaður í meistaraðeldini millum HB og TB á Tvøroyri, HB vann 1—0.

Í meðalðeldini leiktu Sandavágsmenn í Havn móti B 36, II lið. Sandavágur vann 8—0.

Í hondbólta millum Kyndil og TB vann I manslið Kyndils 24—9 og I kvinnulið Kyndils vann TB við 11—5.

Vinadystir vóru sama dag í Havn. Í fótibólta KI—B 36 vann B 36 5—3.

Í hondbólta vann I kvinnulið hjá Stjórnumi á Neistanum við 2—1. — Dreingjalíð Kyndils vann Neistan 6—5.

FRAMSÝNING av trýstluftamboðum

í HAVN (á eystara kajoki) seinnapartin mánadag 13.6

á TVØROYRI (nærh. kommunuskivstovuni) um morgunin og í VÁGI (á Løðhamri) seinnapartin mikudagin 15.6

í KLAKKSVÍK (úti á Grov) fyrrapartin hósdagin 16.6

Nýtið høvi til at síggja nútímans trýstluftmaskínur — hvussu teir gera arbeiðið lættari og skjótari fyrri stál-, træ- og jarnidnaðin.

Atlas Copco